

สหสวคค วรรณนา

ตมฺพทาจิกโจรฆาตก วัตถุ ๗

“สหสสมปี เจ วาจาติ อิมํ ฐมฺมเทศนํ สตถา เวพฺพเน
วิหรนฺโต ตมฺพทาจิกโจรฆาตกํ อารพฺภ กเถสิ ๗

เพ็ชฌฆาตเคราแดง

(หน้า ๘๗-๘๘ เอกุณปญจस्ता กิร — เถรํ วิชมาโน อฏฺฐาสิ)

เอกุณปญจस्ता กิร โจรา คามฆาตกาทีนิ กโรนฺตา ชีวิทํ
กปฺเปสฺสุ ๗ อเถโก ปุริโส นิพฺพิทฺธปิงฺคโล ตมฺพทาจิกอ เตสํ สนฺติกํ
คนฺตฺวา “อหํปี ตุมฺเหหิ สทฺธิํ ชีวิสสามีติ อาห ๗ อถ นํ
โจรเชฏฺฐกสฺส ทสฺเสตฺวา “ออยฺปี อมฺหากํ สนฺติเก วสฺติตุํ อิจฺฉตฺติ
อาหํสฺสุ ๗ อถ นํ โจรเชฏฺฐโก โอลเถตฺวา “ออยฺ มาตุ ถนํ ฉินฺทิตฺวา
ปีตุ วา คลโลหิตํ นีหริตฺวา ขาทนสมตฺโถ อตฺติกกฺขโพติ จินฺเตตฺวา
“นตฺถेतสฺส อมฺหากํ สนฺติเก วสนกิจฺจนฺติ ปฏฺธิกฺขิปี ๗ โส เอวํ
ปฏฺธิกฺขิตฺโตปี อคนฺตฺวา เอกนฺตสฺเสว อนฺเตวาสิกํ อุปฏฺฐหนฺโต
อาราเธสิ ๗ โส ตํ อาทาย โจรเชฏฺฐกํ อุปสงฺกमितฺวา “สามิ
ภทฺทโก เอส อมฺหากํ อุปการโก, สงฺคณฺหน นนฺติ ยาจิตฺวา
โจรเชฏฺฐกํ ปฏฺธิจฺฉาเปสิ ๗ อเถกทิวสํ นาคฺรา ราชปุริเสหิ สทฺธิํ
เอกโต หุตฺวา เต โจเร คเหตฺวา วินิจฺฉยามจฺจานํ สนฺติกํ นยฺิสฺสุ ๗
อมจฺจา เตสํ พรสฺสุนา สีสจฺเจทํ อาณาเปสฺสุ ๗ ตโต “โก นฺุ โข
อิเม มาเรสฺสตีติ ปริเยสนฺตา เต มาเรตุํ อิจฺฉนฺตํ กณฺณจิ อทิสฺวา
โจรเชฏฺฐกํ อาหํสฺสุ “ตฺวํ อิเม มาเรตฺวา ชีวิทลฺยเจว ลภิสฺสสิ
สมฺมานญฺจ, มาเรหิ เนติ ๗ โสปี อตฺตานํ นิสฺสาย วสิตตฺตา

มาเรตุํ น อิจฉิ ๑ เอเตนุปาเยน เอกุณปญจสเท ปุจฉิสฺสุ ๑ สพฺเพปิ
น อิจฉิสฺสุ ๑ สพฺพปจฺฉา ตํ นิพฺพิทุธปิงฺคํ ตมฺพทาจิกํ ปุจฉิสฺสุ ๑
โส “สาธฺตฺติ สมฺปฏฺิจฉิตฺวา เต สพฺเพปิ มาเรตฺวา ชีวิตฺถเจว สม
มานญจ ลภิ ๑ เอเตนุปาเยน นครสฺส ทกฺขิณทิสฺโตปิ ปญจ
โจรสฺตานิ อาเนตฺวา อมจฺจํ ทสฺเสตฺวา, เตหิ เตสํ สีสฺสจฺเจเท
อาณตฺเต, โจระเชฏฺจกํ อาทึ กตฺวา ปุจฉนฺตฺวา กถฺยฺจ มาเรตุํ
อิจฉนฺตํ อทิสฺวา “ปุริมทิวเส เอกุ ปุริโส ปญจสเท โจเร มาเรสิ,
กหนฺนุ โข เอสฺติ, “อสุกฺกฺจาเน อมฺเหทฺ ทิฏฺฐโจติ วุตฺเต, ตํ ปก
โกสาเปตฺวา “อิมเ มาเรหิ, สมฺมานํ ลจฺฉสฺสีติ อาณาเปสฺสุ ๑
โส “สาธฺตฺติ สมฺปฏฺิจฉิตฺวา เตปิ มาเรตฺวา สมฺมานํ ลภิ ๑ อถ เต
“ภทฺทโก อัย ปุริโส, นิพฺทุธํ โจรมฺมาตกเมเวตํ กริสฺสามาติ มนฺเตต
วา ตสฺส ตํ จานนฺตรํ ทตฺวา สมฺมานํ กริสฺสุ ๑ โส ปจฺฉิมทิสฺโตปิ
อฺตุตฺตรทิสฺโตปิ อาเนเต ปญจสเท ปญจสเท โจเร มฺมาเตสิเยว ๑ เอวํ
จตฺตุหิ ทิสฺสาทิ อาเนตานิ เทว สหสฺสานิ มาเรตฺวา ตโต ปญฺจาย เท
วสิกํ “เอกํ เทวติ อาเนตานีเต มนฺุสฺเส มาเรนฺโต ปญจปณฺณาส
สํวจฺฉรานิ โจรมฺมาตกกมฺมํ อกาสิ ๑ โส มหฺลลกกกาลเ เอกป
ปหาเรน สีสํ ฉินฺทิตฺตุํ น สกฺโกติ, เทว ตโย วาเร ปหรนฺโต มนฺุส
เส กิลเมติ ๑ นาคฺรา จินฺตยฺสฺสุ “อณฺโณปิ โจรมฺมาตโก อฺปฺปชฺชิส
สฺติ, อัย อติวีย มนฺุสฺเส กิลเมติ, กิ อิมินาติ, ตสฺส ตํ จานนฺตรํ
หริสฺสุ ๑ โส ปุพฺเพ โจรมฺมาตกกมฺมํ กโรนฺโต “อหฺตสาฏฺเเก นิวา
เสตุํ นวสฺปปีนา สงฺขตํ ชีรยาคุํ ปาตุํ สุมนฺปฺปฺพานิ ปิลนฺธิตุํ คน
เธหิ วิลิมฺปิตฺนฺติ อิมานิ จตฺตาริ น ลภิ ๑ โส จานา จาวิตทิวเส
“ชีรยาคุํ เม ปจฺฉาติ วตฺวา อหฺตวตฺถสุมนฺมาลาวิเลปนานิ คา

หาเปตวา นที คนตฺวา นหาตฺวา อหตฺวตฺถานิ นิวาเสตฺวา
 มาลา ปิลนฺธิตฺวา คนฺธเหหิ อนุลิตฺตคคฺโต เกหํ อาคนฺตฺวา นิสีทิ ฯ
 อถสฺส นวสปีสฺงขตฺตจิริยาคุํ ปุโรโต จเปตฺวา หตฺถโรวโนทกํ อาหารีสุ ฯ

ตสฺมี ขณฺเณ สารีปฺตตฺตเถโร สฺมาปฺตฺติโต วุฏฺฏจาย “กตฺถ
 นฺุ โข อชฺช มยา คนฺตพฺพนฺติ อตฺตโน ภิกฺขวาจาร์ โอลเกนฺโต
 ตสฺส เคเห จิริยาคุํ ทิสฺวา “กริสฺสติ นฺุ โข เม โส ปุริโส
 สฺงคหนฺติ อุปฺชาเรนฺโต “มํ ทิสฺวา มม สฺงคหํ กริสฺสติ, กริตฺวา
 จ ปน มหาสฺมปฺตฺตี ลภิสฺสติ อยํ กุลปฺตฺโตติ ลตฺวา จิวร์
 ปารุปีตฺวา ปตฺตมาทาย ตสฺส เคหฺทฺวาเร จิตฺเมว อตฺตานํ ทสฺเสสิ ฯ
 โส เถร์ ทิสฺวาว ปสนฺนจิตฺโต จินฺเตสิ “มยา จิรํ โจรฆาตกกมฺมํ
 กตฺมํ, พหุ มนฺุสฺสา มาริตา; อิทานิ เม เคเห จิริยาคุํ ปฏฺิยตฺตา,
 เถโร จ อาคนฺตฺวา มม เคหฺทฺวาเร จิตฺโต; อิทานิ มยา อยฺยสฺส
 เทยฺยธมฺมํ ทาคฺตุํ วุฏฺฏตีติ; ปุโรโต จปีตํ ยาคุํ อปเนตฺวา เถร์
 อุปฺสงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา อนฺโตเคเห นิสีทาเปตฺวา ปตฺเต จิริยาคุํ
 อากิริตฺวา นวสปี อาสฺสิยจิตฺวา เถร์ วิชฺมานโน อฏฺฐาสิ ฯ

นายตั้มพทาจิกะตายไปเกิดในดุสิตบุรี

(หน้า ๘๙- ๙๒ อถสฺส ทีฆมรตฺตํ - ตมพทาจิกโจรฆาตกฺวตฺถ)

อถสฺส ทีฆมรตฺตํ อลทฺฐรฺพฺพตฺตาย จิริยาคุํ ปาตุํ พลฺวา อชฺฌาส
 โย อโหสิ ฯ เถโร ตสฺสชฺฌาสยํ ลตฺวา ตํ “อุปาสก อตฺตโน ยาคุํ
 ปีวาติ อาห ฯ โส อญฺญสฺส หตฺถเถ วิชฺนํ ทตฺวา สยํ ยาคุํ ปีวิ ฯ เ
 โร วิชฺมานํ ปุริสํ “คจฺฉ, อุปาสกเมว วิชาหีติ อาห ฯ โส วิชฺยมา
 โน กุจฺฉิปุริ ยาคุํ ปีวิตฺวา อาคนฺตฺวา เถร์ วิชฺมานโน จตฺวา

กตภตตกิจจสฺส เถรสฺส ปตฺตํ อคฺคเหสี ฯ เถโร ตสฺส อนุโมทณํ
 อารภี ฯ โส อตฺตโน จิตฺตํ เถรสฺส ฌมฺมเทสนานุคตํ กาทํ นา
 สกฺขี ฯ เถโร สลลภฺเขตฺวา “อุปาสก กสฺมา จิตฺตํ เทสนานุคตํ กาทํ
 น สกโกสีติ ปุจฺฉี ฯ “ภนฺเต มยา ทีฆรตฺตํ กกฺขพกมฺมํ กตํ,
 พหุ มนุสฺสา มาริตา, ตมํ อตฺตโน กมฺมํ สรณฺโต จิตฺตํ อยฺยสฺส
 เทสนานุคตํ กาทํ นาสกฺขินฺติ ฯ เถโร “วณฺเจสฺสามิ นนฺติ จินฺ
 เตตฺวา “กั ปน ตฺวํ อตฺตโน รุจฺฉิยา อกาสิ, อณฺเณหิ การิโตสีติ ฯ
 “ราชา มํ การาเปสิ ภนฺเตติ ฯ “กั นุ โข เต อุปาสก เอวํ สนฺเต
 อกุสลํ โหตีติ ฯ มนุทธาตฺโก อุปาสโก เถเรเนวํ วุตฺโต “นตฺถิ
 มยํ อกุสฺลนฺติ สลฺยถิ หุตฺวา “เตนหิ ภนฺเต ฌมฺมํ กเถถาติ ฯ
 โส เถเร อนุโมทณํ กโรนฺเต, เอกคฺคจิตฺโต หุตฺวา ฌมฺมํ สฺถนฺโต
 โสตาปตฺติมคฺคสฺส โอรโต อนุโลมิกํ ขนฺตี นิพฺพตฺเตสิ ฯ เถโรปี
 อนุโมทณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อุปาสกํ โลกํ เถรํ อนุคนฺตฺวา นีวตฺตมานํ
 เอกา ยกฺขินี เชนฺเวเสน อาคนฺตฺวา อฺเร ปหริตฺวา มาเรสิ ฯ โส
 กาลํ กตฺวา ตฺสิตฺปุเร นิพฺพตฺติ ฯ

ภิกฺขุ ฌมฺมสภายํ กถํ สมฺภูจาเปสุ “โจรฆาตโก ปญฺจ-
 ปญฺณาส วสฺसानิ กกฺขพกมฺมํ กตฺวา อชฺเชว ตโต มุตฺโต
 อชฺเชว เถรสฺส ภิกฺขํ ทตฺวา อชฺเชว กาลกโต, กหํ นุ โข นิพฺพตฺ
 โตติ ฯ สตฺถา อาคนฺตฺวา “กาย นฺตฺถ ภิกฺขเว เอตฺรหิ กถาย
 สนฺนินฺนินฺนาติ ปุจฺฉิตฺวา, “อิมาย นามาติ วุตฺเต, “ภิกฺขเว ตฺสิตฺปุเร
 โส นิพฺพตฺโตติ อาห ฯ “กั ภนฺเต วเทถ, เอตฺตํ กาลํ เอตฺต
 เก มนุสฺเส ฆาเตตฺวา ตฺสิตฺวิมานเณ นิพฺพตฺโตติ ฯ “อาม ภิกฺขเว,
 มหฺนโต เตน กลฺยาณมิตฺโต ลทฺโธ, โส สาริปฺุตตสฺส ฌมฺมเทสนํ

สุตฺวา อนุโลมถาณํ นิพฺพตฺเตตฺตฺวา อิติ จูโต ตฺสิตฺตฺวิมาเน นิพฺพตฺโตตฺติ
วตฺวา อิมํ คาถมาห

“สุภาสิตํ สุณิตฺวาน นคเร โจรฆาตโก
อนุโลมขนฺตี ลทฺธาน โมทติ ติตฺตฺวํจฺคโตตฺติ ฯ

“ภนฺเต อนุโมทนาถา นาม น พลฺวา, เตน กตฺ อกุสลกมฺมํ
มหนฺตํ, กถํ ตตฺตฺเกน วิเสตํ นิพฺพตฺเตตฺตีติ ฯ สตฺถา “ภิกฺขเว มยา
เทสิตฺถมฺมสฺส ‘อปปํ วา พหุํ วาติ มา ปมาณํ คณฺหถ, เอกฺวาจาปี
หิ อตฺถนิตฺสฺสิตา เสยฺโยเอวาทิ วตฺวา อนุสนฺธิ ฆมฺเฏตฺวา ฐมฺมํ
เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

“สทฺสสมปี เจ วาจา อนตฺถปทสฺสยฺหิตา,
เอกํ อตฺถปทํ เสยฺโย, ยํ สุตฺวา อุปสมฺมตฺตีติ ฯ

ตตฺถ “สทฺสสมปีติ: ปริจฺเจทวจฺนํ ฯ “เอกํ สทฺสสํ เทว
สทฺสสานีติ เอวํ สทฺสเสน เจปี ปริจฺฉินฺนา วาจา โหนฺติ,
ตา จ อนตฺถปทสฺสยฺหิตา อากาสวณฺณปพฺพตฺวณฺณวณฺณาทีนิ
ปกาสเกหิ อนินฺพฺพานทีปเกหิ อนตฺถเกหิ ปเทหิ สยฺหิตา, ยาว
พหฺกา โหนฺติ; ตาว ปาปีกาเอวาทิ อตฺโถ ฯ เอกํ อตฺถปทนฺติ:
ยํ ปน “อัย กายิ, อัย กายคตา สติ, ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา,
กตฺ พุทฺธานํ สาสนฺนฺติ เอวรูปํ เอกํปี อตฺถปทํ สุตฺวา รากาทีนํ
วูปสเมน วูปสมฺมตฺติ, ตํ อตฺถสาธกํ นิพฺพานปฺปฏฺฐิสฺยฺตฺตํ ขนฺธ-
ธาตฺตฺถายตนอินฺทฺริยพลโพชฺฌณฺคสฺติปฺญฺจฺจานปริทีปํ เอกํปี ปทํ
เสยฺโยเอวาทิ อตฺโถ ฯ

เทสนาวสานเน พหุํ โสตาปตฺติผลาทีนิ ปาปฺุณฺิสฺสูติ ฯ
ตมฺพทาจิกฺกโจรฆาตก วตฺถุ ฯ